

Nagovor predsednice vlade mag. Alenke Bratušek na Državni počastitvi ob 10. Obletnici vstopa Republike Slovenije v Evropsko unijo

Vitanje, 9. maj 2014

Spoštovano Vitanje, draga Slovenija, cenjena Evropa – vse najboljše!

Nocoj ne slavimo le desetega rojstnega dne polnopravne članice Slovenije, ampak tudi 64 let Schumanove deklaracije kot temeljnega kamna evropskega združevanja – in še kako tudi 69 let od konca druge svetovne vojne in zavezniške zmage nad nacizmom. Slovenija, Evropa, svet: kakorkoli se obračamo tu na sončni strani Alp, vedno smo ujeti v to širo daljavo, ki seže daleč čez našo zgolj zemljepisno lego.

A ko pride človek v Vitanje in ga Dragan Živadinov popelje na streho, tedaj se širnim daljam pridružijo tudi vertikale, ki izzivajo silo teže in merijo v vesolje, v vsemir. Veliko simboličnega je v tem, da smo danes tu, v Vitanju, v Kulturnem središču evropskih vesoljskih tehnologij. Te mogočne arhitekture, v kateri se človek v resnici počuti zelo domače, bi ne bilo, če bi ne bilo treh, štirih stvari.

Pa jih naštejmo, da se ob tej desetletnici spomnimo in opomnimo, s čim vse je v resnici mogoče presegati meje in dosegati dalje, tudi vsemir.

Prvič, bila je osebna volja, pravo vizionarstvo, ki ga noben študij ni ustavil, temveč nasprotno, okrepil z dobro podkrepljeno inženirsko vednostjo, ki je lahko segla vse do vesolja. Bil je torej Herman Potočnik Noordung.

Drugič, bila je avtentična, iskrena, domača delavnost, ki se enako prizadevno loteva pevskega zbor, aktivna kmečkih žena ali občinskega proračuna. Bila je torej Vitanje.

Tretjič, bila so evropska razvojna sredstva, ne posebej razkošna, a dobro osmišljena, projektno pripravljena in skrbno porabljena. Bila je torej Evropska unija.

In četrtič, ne zadnjič, bila je zadostna upravljavska modrost, ki ni vsega zbila v dva-tri centre, ampak je verjela v policentričnost, drznost arhitekture in pomen umetnosti. Bila je skratka slovenska vlada.

Pomislimo, ko se danes soočamo z raznoterimi obrazi krize: ali se ob vsaki preizkušnji, ki jih je nešteto, res vedno srečajo drzna vizija, razumevanje lokalnega okolja, ravno pravšnja evropska razvojna sredstva in preudarna vlada?

Če bi se, bi mnoge nove stavbe že švigale proti nebu, mnoge ceste in šole odpirale nova obzorja, številni mladi delali in Slovenci in Slovenke segali po zvezdah. Tako pa mora v časih iz vesolja sem v Vitanje priti Sunita Williams, da nam pove, kako je videti Zemlja iz vesolja – in kako dobra je kranjska klobasa!

Spoštovani državljani in državljanke, takšni dnevi, kot je današnji petek, ko se za hip umaknemo iz dnevnega ritma in sredi noči prisluhnemo tišini; ko nas ni strah priznati, česa vse še ne vemo; in ko si v resnici strašno želimo, da bi nas bilo čim več takih, so zelo dragoceni. Včasih pomislim, da bi si jih morala upati tudi naša domovina: malo zastati, premisliti, kaj odvreči in kaj odeti, kdaj obmolkniti in kaj razodeti. Predvsem pa nenehno gledati naprej! Pa ne le korak ali dva, ampak cele dalje naprej! V desetih letih po »velikem poku« si že lahko iskreno povemo, da nismo bili vedno dovolj daljnosežni niti ne dovolj izbirčni: da nismo iz velike zakladnice evropskih izkušenj znali izbrati vsega najboljšega, ampak smo v hlastanju po vrednem prepogosto zanemarili vrednote.

Zato velja iti z Draganom na streho, prisluhniti umetnosti in noči, izkusiti silo teže – in si ob desetletnici reči: ZMOREMO BOLJE!

Zakaj bi le zrl v zvezde, če so nekoč naši rojaki risali satelite, danes pa naše rojakinje potujejo med njimi? Zakaj bi le reproducirali dnevno politiko, če se lahko lotimo novih vizij? A ne pozabimo Odiseje 2001: šele ko se sile časa zložijo v os, pride do preboja. Zložimo sile vizionarskih posameznikov, razumevajočih okolij, razumnih politik in evropskih vrednot – pa se bomo lahko veselili prihodnjih obletnic.

V nekem drugem okolju, ne prav davno, sem temu rekla državniška odgovornost in državljanska dolžnost. Oboje premoremo, le ne znamo ali nočemo ju vedno misliti skupaj. Tudi vi, umetniki, ste danes tu v Vitanju, ugotovili, da se krizi najbolje lahko zoperstavi

ubrano ljudstvo. Bodimo natanko to: ne izbrani, ampak ubrani! Zbrani okrog ključnih ciljev, dobro uglaseni v dejanjih, v bran postavljeni, kadar bo kdo hotel segati po naših najvišjih vrednotah: univerzalni enakopravnosti, evropski solidarnosti, domačemu pogumu in drznosti.

Vse najboljše, Evropa!
Srečno, Slovenija!